

10

ишћања

О НАВИКАМА У СЛОБОДНО ВРЕМЕ

За културу месечно – две хиљаде динара

фото Pixabay

Омиљени телевизија, биоскоп – и кафана

Највише сати се проводи пред телевизором и уз интернет, а омиљена забава је и даље – дружење са пријатељима, показује истраживање Завода за проучавање културног развитка

Просечни становник Србије оних неколико сати, колико радним данима има за одмор и разоноду, углавном проведе у кући, разговарајући са члановима породице, читајући новине и пратећи телевизијски програм. Суботом и недељом, када има двоструко више слободног времена, најрадије се дружи са пријатељима, шета у природи, иде на рекреацију или у биоскоп, ређе у позориште или на концерт. Иако већина испитаника тврди да воли установе културе, веома ретко их посећује, јер или немају времена или немају новца. За културне садржаје највећи број људи месечно може да издвоји до 2.000 динара – показало је последње истраживање Завода за проучавање културног развитка, под називом „Културне потребе, навике и ставови грађана Србије“.

Чак 22,6 одсто испитаника је признало да је новац за културну потрошњу не издваја, јер за то нема финансијских средстава. Посету културним програмима у три омиљене активности у слободно време навело је свега 6,5 одсто учесника у истраживању. Биоскопе барем једном годишње посети више од половине анкетираних.

Бојана Субашић

Богдана Опачић

Колико навике наших грађана могу да допринесу обликовању културне политике за „Магазин“ су објасниле ауторке истраживања Богдана Опачић и Бојана Субашић.

1 У чему се резултати овог истраживања разликују од претходних и како то објашњава?

У односу на ранија истраживања, спроведена 2005. и 2010. године, повећан је број испитаника који бар повремено иду у позориште и посећују музеје и галерије, али је утростручен број редовних корисника интернета. Невоља је што се интернет не користи као израз културног стваралаштва: наши грађани ретко читају, гледају или на интернету посећују садржаје из области културе. О њима се евентуално информису.

2 Како наши грађани најрадије проводе слободно време?

Око 60 одсто испитаних истиче да у току радне недеље има до четири сата слободног времена дневно, викендом до седам сати. Убедљиво најпопуларније активности су дружење са пријатељима и одлазак

фото Н. Димитријевић

фото лична архива

на породичне просlave, izlascи у ресторан на ручак или вечеру. Затим на тој листи следи одлазак у биоскоп (63,5 одсто), играње игрица и претраживање интернета. Најмање омиљено је слушање цез концерата, то воли свега 11,9 одсто грађана, бављење неком уметничком активношћу (22,3 одсто) и посета галерији или музеју (33,4 одсто).

3. Зашто и они који тврде да се интересују за културу у стварности не прате такве садржаје и програме?

Као главне разлоге најчешће наводе недостатак времена (36,9 одсто анкетираних), али и непостојање таквих програма и садржаја у месту становања (17 одсто). Скупе улазнице за концерте, позориште, биоскоп и изложбе као разлог истиче 8,4 одсто грађана, а лош квалитет програма њих 6,2 одсто.

4. Има ли значајнијих разлика у томе како слободно време проводе жене и мушкарци, односно представници млађе и старије популације?

Младе, високообразоване жене, које живе у граду, највише слободног времена издвајају за културне активности. Мушкарац средњих година, средњег образовања, из урбаног подручја најмање је посвећен култури. Жене двоструко више читају књиге од мушкараца. „Јачи пол“ зато чешће иде на спортске догађаје, у клубове и казина, у која жене готово да и не залазе.

5. На који начин се наши грађани активно укључују у културне активности?

Ми радије присуствујемо културним садржајима, него што у њима учествујемо. Још пре 10 година неким видом културног стваралаштва се у просеку бавио сваки четврти грађанин, а данас свега 15,5 одсто. Највише њих, без обзира да ли се баве неким културним стваралаштвом, певало је и играло уз музику, док се готово поједнак број грађана бавио ручним радом (12,6 одсто) и слика (12,1 одсто). Фотографисањем и свирањем неког инструмента занимало се по десетак одсто анкетираних.

6. Колико волимо филмове и позоришне представе?

Филмови су најпосећенији програм у култури, упркос могућности да их људи гледају и код куће. Са трендом отварања нових мултиплекс биоскопа, као и покретањем мобилног програма 3Д пројекција који обилази и места где више нема биоскопа, дошло је до нове популаризације и повећана посете филмским пројекцијама. Више се одлази и у позоришта, у чему предњаче Војвођани. Следе Београђани, а позориште најмање воле у региону западне Србије и Шумадије. Више од половине активне позоришне публике су високообразовани, а више од три четвртине, јасно, становници градских подручја (78 одсто) у којима су такве могућности знатно веће. Балетске и оперске представе у Србији за годину дана посетило је свега 5,4 одсто грађана, махом Војвођана и Београђана.

7. Да ли су наши грађани заинтересовани за културну баштину?

На питање да ли посећују споменике и друге елементе наслеђа – цркве, манастире, археолошка налазишта, куће значајних личности, стара градска језгра и меморијалне комплексе – већина грађана (79,6 одсто) је одговорила потврдно.

Највише се обилазе цркве и манастири, као и стара градска језгра, док се најређе обилазе археолошки локалитети.

МУШКАРЦИ СЕ ЧЕШЋЕ ДОСАЂУЈУ

Мушкарци се у слободно време и чешће одмарају и досађују, али проводе и више времена на интернету. За гледање телевизије, читање новина и слушање музике најчешће се опредељују најстарији испитаници, а најређе најмлађи, док је код коришћења интернета тренд управо супротан. Трећина младих у слободно време редовно „виси“ по кафилима, док то чини свега 13,3 одсто припадника средње генерације (од 30 до 50 година) и симболичних 2,4 одсто оних изнад 50 година.

Фото: Statistic pixeels

НОЋ МУЗЕЈА ПОДИГЛА ПРОСЕК

Број посетилаца музејима расте: док је 2005. године барем једном у музеј ушло 25,7 одсто грађана, 2010. године та бројка је порасла на 35,7 одсто, у последњем истраживању је таквих 40,4 одсто. На овај пораст највероватније је утицала и све већа популарност манифестација Ноћ музеја и Музеји Србије, 10 дана од 10 до 10.

Фото: Јулијана Ђурић

Шетња са псом у слободно време

СВАКИ ДРУГИ СТАЛНО СЛУША РАДИО

Више од половине испитаника радио слуша сваки дан или неколико пута недељно (54,2 одсто) и тај се број не мења у последњих 10 година. У просеку наши грађани проводе пред малим екранима један до три сата дневно, а највише гледају филмове, информативне емисије и квизове, док 45,2 одсто испитаника прати и програме из културе.

Готово 60 одсто грађана Србије редовно чита новине, укључујући и интернет портале дневних новина, а нешто мање од четвртине повремено. Рубрике из културе у дневним новинама стално прати више од четвртине испитаника (26,7 одсто), повремено 28,4 одсто, док их 11,7 одсто не чита уопште. Највећи број грађана не чита часописе и магazine (41,5 одсто), а једном недељно или чешће чита их 28 одсто, и то махом штампу колажног типа (44,7%). На другом месту су часописи посвећени здрављу, храни и животном стилу, а тек на трећем месту они који обрађују политичке теме.

ПЛЕС И БАШТУ: ИЛИ ВОЛЕ ИЛИ НЕ

Интересовање за плес, уређивање баште, позориште или одлазак на спортски догађај углавном је подељено – око половине анкетираних то воли, друга половина то не воли.

8. Колико је музика популарна међу Србима, и каква?

У прошлој години половина грађана је била барем на једној врсти музичког догађаја. Иако у највећем проценту воле да слушају народну музику у слободно време, најпосећенији су концерти поп и рок музике, које је најмање једанпут посетила трећина испитаника. На концерте „народњака“ ишла је петина анкетираних.

9. Како се обавештавамо о културним збивањима?

Највећи број грађана се првенствено информисе путем друштвених мрежа, 43,8 одсто, преко телевизије 23,1 одсто, а 12 одсто личним контактом. Сајтове установа културе и организатора културних догађаја посећује најмањи број грађана, а забрињавајуће је да се установе културе у веома малом проценту (код свега 2,5 одсто испитаника) јављају и као информатори о наслеђу и културним добрима.

10. Какве су наше културне навике у поређењу са житељима Европске уније?

Наши грађани подједнако посећују биоскопе, музеје и галерије као и становници ЕУ, и на том пољу предначе у односу на Грчку, Румунију, Пољску, Бугарску, а и библиотеке посећују чешће. По броју оних који су лане барем једном ишли на оперу или балет смо, међутим, на дну листе, са свега пет одсто. Овде предначи Шведска са 34 одсто, док је просек ЕУ 18 одсто.

Нажалост, ни у Србији ни у ЕУ већина грађана не чита довољно, нити у медијима прати програме из културе, а разлози се поклапају: недостатак времена и интересовања. Са друге стране, грађани ЕУ двоструко чешће посећују концерте у односу на грађане Србије. У поређењу са грађанима ЕУ грађани Србије су у последњих годину дана у погледу плеса, сликања, ручног рада, свирања инструмента и глуме у рангу са просеком грађана ЕУ, али су их двоструко надмашили по писању песама и прича!

Александра Мијалковић